

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET

Szerkesztőség:
SZÉCHY-VILLA
I. EMELET
hová a kéziratok, tudakozdások, előfizetések küldendők.

HAVI KÖZLÖNYE.

Szerkeszti:
SZÉCHY KÁROLYNÉ LORENZ JOSEPHINE,
az Egyesület elnöke.

Tagoknak
tagsági díj fejében jár.
Előfizetési ár:
Egész évre 1 frt — kr
Fél " — " 50 kr
Számanként . 10 kr.

Második évfolyam.

Kolozsvár, 1897. május 1.

8. szám.

A KÖRNYEZET HATÁSA AZ ÁLLATOKRA.

A lélek csodálatos érzékeny szerkezetű dolog, egész valóját azokból a hatásokból nyeri, melyeket születésünk és körülményeink reánk gyakorolnak; nagyoeesztű gyémánt, mely csak igen ritkán kerül oly művészi kezekbe, hogy bámulat tárgyává csiszolják. Milyen ritkán kerül az emberi lélek is oly gondos nevelő kezekbe, mint pl. az ifju Goethe, hányszor ad neki a környezete ferde irányt, mely később végzetessé válhatik reá, erre szomorú példa Csokonai.

De ha az emberi lélek, mely a maga számára a társadalomban már medret alkotott, mégis ritkán akad olyan gondoskodó kézre, mely helyes uton tartsa, mennyivel szomorubb az állati lélek sorsa. Az állatot legfeljebb azért képzi ki az ember, hogy anyagi haszna legyen belőle. Igen kevés embert láttam, a ki azért tanította ki állatát, hogy az egyszerűbb szerkezetű lélek intelligenciájában öröme teljék. Arról az embertelen dreszszuráról pedig nem is szólok, mely a szegény állatokat félholtra veri, míg valami egyszerű dologra megtanítja.

Az állatok tanítása igen egyszerű dolog. Figyeljük meg képességeiket és fejlesszük azt, a mihez már félig-meddig értenek. Egy kis jóakarát, egy kis türelem kell hozzá, határozott hang, de jó bánásmód és czélt érünk.

Azt mondhatná valaki, hogy nincs ideje állatjával foglalkozni. De kinek nincs egy szabad félórája ebéd és vacsora után, vagy előtte, mikor körül ugrálja a fürge kis kutya, ott dorombol lábainál a puha macska, vagy füttyöl a kalitkában az ideges, kis madár? Ha beszél hozzájuk, azok figyelnek szavára s úgy tesznek, mintha értenék. Lassankint megszokják, hogy ugyanazon hangsúlyozásra ugyanazon mozdulatokat tegyék és ime a tanulás megkezdődött. A tanult dolgokhoz lehet ujakat csatolni, mégpedig olyanokat, melyek a már tudottakkal összefüggésben vannak.

Azáltal, hogy az állattal foglalkozunk, nemcsak azt érzük el, hogy meg tanítjuk egy és más apróságra, hanem finomítjuk a lelkét, szófogadóbbá, érzékenyebbé tesszük. Például jól szoktatott kutyát bűn megverni, mert lerontjuk benne mind azt a finomulást, amit hosszú idő alatt előidézünk. Elég, ha megszidjuk, vagy szigoruan nézünk rá, nagyon jól megérti azt is.

Jó szivü, művelt ember állatja egészen más, mint a durva, műveletlen emberé.

Menjünk be egy házba; a szobából zavaros tekintetü sunyi kutya kullog elő, az ágy alá bujva morog az idegenre; hasztalan kiáltoznak rá, tudják, egyre morog, végre kiverik a szobából, morogva, fogait csikorgatva kullog el.

Ebben a házban nem sok jó szót ejthetnek az emberek egymás között, a nyers hangok durva és bizalmatlanná tették a kutyát; a háziak egészségtelen lelke nem tud elég eleven erővel a kutyára hatni, azért az nem is fogad szót; megszokta az eb, hogy üssék, verjék, azért elmérgesedett.

De lépünk be nyájasabb helyre: a tiszta kis kutya vigan ugrik reánk, talán kezünket akarja megnyalni, majd a gazdájához szalad s arra ugrik, majd visszajön hozzánk, végre elkezd a szobában nyargalászni körül, körül. A gazdára szól: »Mi az?!« A kutya rögtön megáll, leül s legfeljebb sóhajt egy hosszút, hogy vége a szaladgálásnak.

Ebben a házban szeretik egymást az emberek, mert az állatot is szeretik. Az igazi szeretet mindenre kiterjed, ami az embert körül veszi. Itt nem szitkozódnak, nem czivakodnak az emberek, azért olyan jókedvü a kutyájuk. Rendes, csendes életet élnek, azért jól fegyelmezik még az állatjukat is.

Sok igazság van e mondásban:

Nézd meg állatját, ítéld meg gazdáját.

Kár, hogy nem közmondás.

Hamvas József.

Nagyíri macskák. A párisi angol nagykövetnek Dufferin marquisnak egy tucat fehér macskája van, melyek mindig az ő dolgozószobájában játszanak és őt lépten-nyomon követik. E macskák egész kis vagyont képviselnek: 30.000 frankot, és már többet nyertek díjakban 60.000 franknál. A Bedfordi hercegének két kék macskája van, a melyekért hiában kínálgattak már 5000 frankot is. Beresford Marcus Lord tulajdona a világ legszebb hosszú szőrü 50 macskájának. Egy-egy macska 1000 frankot ér; tehát 25.000 frankot képviselnek. A világ legdrágább macskája azonban Xenophon, Mister Sam Woodiwiss oriása, mely 25 kilót nyom; tulajdonosának ismételen 60.000 frankot kínáltak érte. Neivill ladynek vegetáriánus macskái vannak; nem nyúlnak húshoz, halhoz és persze egérhez sem (?). A perzsa sah macskagyűjteménye állítólag több millió frankba került.

Fecskémhez.

Lakóim érkeztek; üdvözlét oh,
Vidám, barátságos kis állatok!
Él nem zavarlak, csöndes az eresz,
A mennyi hely kell, csak foglaljatok!

Mi jó lesz ezt is végig hallanom
Fel nyitva bágyadt szempilláimat,
Álmok ködén keresztül fogva fel
A rám lövellő hajnal sugarat.

Mi szép lesz az ablakomból nézni majd,
A mint suhogva szárnyatok nyílal,
S a lég sugárba rezgő áramán
Játszotok, fürödötök, mint folyón a hal.

S első e fényben képetek leszen,
A mint a csókba ful szerelmetek.
Mig annak zálogát, képezve, óh!
A lágy pehely közt meg-megnézitek.

Majd visszatértek, mert a munka hív,
Egy titkos, édes érzés búve von;
S én nézem azt is, míg fölépül a
Kicsinyke fészek, a családi hon.

Kicsiny, pihés fecskék csipegnek ott,
Hány? annyival több boldogságotok;
Folyton csevegtek, vége-hossza nincs,
El nem beszél megse' ajkatok.

Egy röppenés a föld poráig és
Meg vissza föl! — s ott hagyva a sarat,
Le vissza gyorsan! így egymásután,
A porszemekből rakván a falat!

A boldogságnak hol van tükre szebb?
Látom, ah! benne szétvert álmimat!
De gúnyoló sors! most az egyszer ám
Nem fog ki rajtam mérgezett nyílad!

Aztán tovább, belülré lágy pehelyt
Hordoztok s én merengve nézem el:
Mily boldogító áldott munka az,
A mely szívnek ihletére kel.

Csak szálljatok meg, vidám madarak,
Im üdvözöllek! és ne féljetek.
Ha vértanu a kínpadon mosolyg,
Mosolyogva nézem én is üdvetek!

Reggel magános, néma hajlékomra
Vidám csiesergés hangja zengi át,
A mig egymással közli szívetek
Az édes álmot mon'd egy regg imát.

Hisz' eddig is befolytva könnyeim
Nem egy könyüt törölt le már kezem,
S vigaszt adott sokaknak, önmaga
Sajogva bár vigasztalan szívem!

Csak egyre kérlek hát, kis szárnyasok,
Ha mint jövéték szálltok hirtelen,
Ki hozzám küldött, mondjátok neki —
Örömmel látott egy örömtelen!

Szász Gerő.

„Vannak állataid, viselj gondot azokra“.

Jéz. Sír. 7,23.

A szülők, tanítók és tanárok figyelmébe. Nagyon kérjük, hogy a gyermekeknek úgy mint a madarak puskázását, úgy a szerencsétlen bogarak gyűjtését és eleven felszurását tiltsák el. Nem tudásvágyból mennek a gyermekek bogarászni, hisz a tankönyvekben és iskolai gyűjteményekben megtalálnak minden fajt; csak kegyetlenkednek a szegény, védtelen állatokkal, a mi által a gyermekek szíve is eldurvul. Az anya nembánomsága, gyermekei lelki életének bűnös elhanyagolása: azok kedélyvilágának biztos romlását vonja maga után, mely által később embertársaikra nézve is veszedelmesekké lesznek; pedig az anyák, a szülők felelősek gyermekeik kedélyeért és tartoznak annak nemes, gyöngéd ápolásával Isten és ember előtt.

Az okos szó.

Irta: G. Büttner Julia. Eredeti elbeszélés.

A mi kis városunk magas vidéken, hegyek közelében fekszik. Hosszabb is, szigorubb is nálunk a tél, mint Magyarország lapályain. És e hosszú telek alatt tömérdek fát hordanak le a hegyekből a faraktárakba s onnan szét a vasutakhoz.

A fakereskedő egész télre felfogadja a fuvarosokat s a városban is a házakhoz ő viteti el a fát.

Egy ízben, mikor fát hozattunk tőle, az egyik jólmegrakott szekeret egy gubbanczos, sovány ló csak egymaga húzta.

Az a szegény roskadozó állat majd megszakadt, míg a kapun bevonszolta a nagy terhet, de ott aztán nem bírta tovább és úgy kellett emberekkel végig tolatni az udvaron.

Az öreg Kordos Márton, a kocsi és a ló gazdája, a szekér mellett ment és veréssel hajtotta a lovat. De pofók kis leánya a tizéves Mariska és Marczí, a tizenegyéves kamasz fiu, fent ültek a szekéren és még súlyosbitották az úgy is súlyos terhet.

Mikor elakadtak az udvaron, a segítségül rendelt két ember azonnal le is lóditotta mind a két gyermeket a szekérről és úgy tolták a faszinhez.

— Hej, Márton gazda, ez sehogy sem jó dolog! — szóli-tottam meg az öreg Kordos Mártont. — Nem emberséges dolog az, hogy maga erre a szegény nyomorult lóra annyit rak fel, mint a mennyit előbb a két lova is nehezen húzott.

— Hát mit tegyek, kérem átoissan? — fohászzkodott az öreg. — Ha a másik megdőglött.

— Azért most hát ez a szegény nyomorult ló dolgozzon kettőért? — szóltam szemrehányón. — És éhezzen is kettőért, ugy-e? Mert hisz olyan sovány, akár egy létra, és az oldarbordái úgy állnak ki, mint a létra fokai. Nem szégyenli maga Isten és ember előtt, hogy ez a ló ilyen?

— Ki tehet róla, kérem átoissan. Sok a dolgom. Oszteg, ha nem vagyok otthon, hát nincs a ki ellássa.

— Hát az a fiu mire való? — mutattam Marczíra. — Mért nem tanítja arra, hogy azt az állatot, a melyik maguknak segít kenyeret keresni, meg kell becsülni, de még szeretni is kell.

— Kicsiny még arra Marczí, kérem átoissan.

— Nem kicsiny, mert már ostor van a kezében, a mivel ütni tudja a lovat. Te, — fordultam a kövér, tömzsi fiuhoz, — mért nem adsz te ennek a lónak enni, ha az apád nincs otthon?

— Nem tudom, — volt a közömbös válasz.

— De azt tudod ugy-e, hogy magad szeretsz jóllakni? Meg azt is tudod, hogy így télviz idején, mikor más munka nincs, csak ez a szegény állat keresi rátok a kenyeret? Nem tudjátok te Marczí a kis Marissal azt ennek a lónak úgy megköszönni, hogy legalább néha megétetnétek?

— Az a fiu dolga, — veté ellen a nyalka kis leány.

— De nézd csak Mariska, hisz ez a ló nem mondja, hogy ő csak Marczíra dolgozik. Mert lám, ez az új virágos szatén-

kendő is, a mi most a fejeden van, Mariska, abból a pénzből van véve, a mit ez a szegény éhes ló keres nektek.

A kis leány rám bámult.

— Hát látod, azért nektek is jóknak kell hozzá lenni. Te is Mariska, kérhetnél olykor egy kis korpát a szecs-kájára, vagy egy répát is felvagdalthatnál neki. Gondoskodhatnál egy kicsit te is róla, mert szegény fáradtan, éhesen dolgozik és pénzt keres nektek.

— Bizony igaz az, — bólintott rá a paraszt, — ha én ott-hon nem vagyok, meg se itatja senki.

— No Marcsi, — fordultam a fiuhoz, — ezt többé ne halljam ám! Mert éppen multkor mondtam, hogy mivel az iskolában olyan jól tanulsz, kapsz tőlem egy szép képes könyvet. De ha te Marcsi olyan rosszívű vagy az állatokhoz, hogy nem sajnálsz, ha az szomjas és éhes, akkor az bizony mindegy, akár jól tanulsz az iskolában, akár nem. Mert a legfőbbet még sem tudod, hisz nem tudsz jó lenni.

— Hát én arra nem gondoltam, — szabadkozott a fiu elgondolkodva.

— Ha te csak magadra tudsz gondolni és a szegény elgyötört munkás állatra nem, akkor te nem érdemled, hogy más meg rád gondoljon és neked örömet szerezzen. Ugy ám!

A fiu nagyon elszégyenlette magát. Az atya megsajnálta.

— Hisz' ennek a lónak már ugy is vége, kérem átoissan. Kidől ez már ugy is. Majd veszek tavaszkor másikat.

— Bizony nem okosan beszél, Márton gazda, — fordultam hozzá. — Hisz ez a szegény ló, ha gondját viselné, magához jöhetne, erőre kapna és még jó hasznát is vehetné. Mig ha mást vesz, majd az is elpusztul az ilyen rossz bánásmód mellett. És azzal csak magát károsítja, mert a ló árát mindig elveszti.

— Az már bizony ugy van, — sóhajtott az öreg paraszt. — Mert a szegény ember csak olcsó lovat vehet, hát az meg aztán nem is tartós.

— De hát maga azt hiszi, hogy a drága ló jobban bírja az éhséget, meg a túlságos terhet? — kérdém komolyan. — Lássá, a mult évben az építkezésünkhöz vidéki fuvaros hordta a homokot. Jó két lóva volt, mikor megdicsértem érte, elbeszélte hogy télen éppen ebben az itteni faraktárban vette az egyiket. Nagyon megkínzott ló volt az akkor és ott a gazdája ugy megrakta a szekerét, hogy szegény lovai a dágványos sárban nem bírták megmozdítani sem a szekeret. Az a gonosz ember meg addig ütötte, verte a szegény párakat, hogy az egyik a nagy erőlködésben összerogyott és nem bírt többé fölkelni. Ott kellett hagyni a földön fekvé. A gazdája pedig kénytelen volt fuvarot fogadni, mert egy lóval nem mehetett el. A szegény elgyötört másik lovat pedig főbe akarta ütni és megnyuzni. Akkor az én fuvarosom, a ki olyan jó karban tartja a marháját, megvette azt a szegény tönkre vert állatot. Azt mondta: „Hátha életben maradna? Megpróbálom. Lehet, hogy csak a nagy kínzástól rogyott össze!” Öt forintot adott érte. No, az nem volt sok ugy-e?

— De nem ám, ez az én lovam tavaly harmincz forint volt, a másik meg huszonhét, — felelt az öreg Márton.

— No lássa. Az a gazda hát megvette a lovat öt forintért. Mindenki nevette, hogy két forintot vesztett, mert a bőréért csak három forintot fog kapni. De az ember azt mondta: „Legalább megpróbálom szegényt feléleszteni.“ Hozzá is fogott mindjárt. Legelőbb is a pálinkájából, a mit magának hozott estére, ráöntött egy-egy pokróczdarabra és azzal jól megdörzsölte az állat egész testét. Aztán a maradék pálinkával meglocsolta egy darab kenyert és azt apránként a ló szájába adogatta. Bizony lassan ment az ápolás és öreg este lett, mikor végre a ló fel birt állni a lábaira. Akkor a szekér végéhez kötötte új gazdája és lassan, lépésben hajtott vele hazafelé. De még otthon is két álló hétig folyton ápolta, gondozta, pihentette. Hanem aztán két hét múlva már be is foghatta! És most olyan erős, jó, dolgos kis ló lett belőle, hogy már kilenczven forintot ígértek érte a gazdájának. Ugy-e, hogy ez aztán szép dolog?

— Haj, annak az embernek igazán szerencséje volt! — sóhajtott az öreg fuvaros. — Igazán szerencsésnek monhatja magát!

— Csak annyiból szerencsés, — magyaráztam az öreg Mártonnak, — csak annyiból szerencsés, mert belátja, mennyivel okosabb dolog jól banni a lovával, ökrével, tehenével, mint rosszul. Mert a jógondozott állat sokkal többet kereshet gazdájának és nem pusztul el, hanem még mindig többet és többet ér.

— Hisz' ha én ezt a lovat úgy gondozhatnám, — mormogott az öreg ember, mialatt lassan szedte le egyenként a fahasábokat a szekérről és adogatta a favágóknak, kik a fáskamrába behordták. — De hát én magam azt nem győzőm.

— Azért mondom, hogy tanítsa meg a gyermekeit az állatok gondozására. Lássa, az az ember, a kit maga szerencsésnek mond, én meg okosnak nevezem, ez a gazda nem csak maga viseli gondját a marhájának, hanem ráfogja a gyermekeit is. Annak a leánya nem nagyobb, mint ez a Mariska, és az atyja azt mondta, hogy a leányka nyáron soha, de soha nem jönne haza a játékból a nélkül, hogy bár csak egy bokor lóherét ne hozzon a lónak. De még a szekerekről lehullt szénát, vagy szalmát is föl-szededegeti és haza viszi. A kis fia pedig kisebb, mint a maga Marczija, és már ő vakarja a lovakat. Persze több nap alatt készül el a tisztogatással és így a fiu egyre tisztogatja. De hát aztán annak az embernek nem is kell minden esztendőben más lovakat venni, mert a gyermekeit olyan okosan szoktatta, hogy azok is segítségére vannak. Így a ló árát is megtakarítja és félre-teheti. Azért aztán szépen vagyonosodik évről-évre és nem pusztul. Mondtam is neki, hogy d e r é k, o k o s e m b e r! Megérdemli, hogy megdicsérjem, mert hisz, a ki az állatait szereti és kiméli, az csak a maga hasznát szerzi.

Erre az öreg Kördös Márton is éppen úgy szégyenkezett, mint előbb a Marcsi gyerek és csak sóhajtozott, csak lógatta a fejét.

— No, gondolja meg, a mit hallott, — mondtam aztán neki, — és maga se adja el ezt a szegény lovat. Hanem próbálja meg, úgy bánni vele, mint az a másik gazdaember, talán új erőre hozhatja. A gyermekeit pedig ezentúl fogja rá, hogy az állatokat gondozzák, mert ha korán meg nem szokják, meg nem tanulják kimélni és szeretni a munkálkodó állataikat, akkor bizony semmire sem viszik az életben. Mert két kezével senki sem pótolhatja ám az állatok munkáját.

Ekkor a gyermekekhez fordultam:

— Ezt a te czifra kendődet is, Mariska, voltaképp ettől a szegény lótól kaptad. Te is a virágos kalapodat, Marcsi, azért hát ügyeljetek rá, és ha apátok rá nem ér, vagy nincs otthon, adjatok neki enni, inni. Ha nekem ebben szépen szót fogadtok és a lovak nem lesz többé ilyen elnyomorodott, éhes, gubbanczos, akkor majd gyertek el ide és akkor te Marcsi megkapod azt a szép képes könyvet, a mit ígértem neked. Pedig abban a könyvben a „Magyar nemzet története“ van meg írva. Majd meglátod, mennyi nagy király, délczeg vezér, meg sok, sok nagy ember képe van meg benne! Te pedig Mariska kapsz akkor tőlem egy gombolyag piros pamutot, meg öt kötőtűt. Hisz' ugye azt szeretnéd most legjobban?

A gyermekek megörültek az ígéretnek s megfogadták, hogy ők szót fogadnak és mindent úgy fognak tenni, a mint én parancsoltam. Csak az atyjuk nem ígérte meg, hogy nem dolgoztatja agyon a lovat és jobban fog ezentúl róla gondoskodni. Az öreg csak fohászzkodott és dűnnyögött. Sajnáltam aztán, hogy neki is nem ígértem ajándékot, valami bőtermő babot, vagy Magnum bonum burgonyát.

De később megtudtam, hogy „a z o k o s s z ó“, mint az öreg Márton magát kifejezte, mégis használt.

Mert tavasszal, mikor homokot hordattam a kert útjaira, ezt a munkát az öreg Márton vállalta el. És csak beállít két jó lóval. Kövérek, tiszták voltak az állatok és könnyen huzták a terhet.

Láttam, hogy Márton gazda várja már ezért a megérdemlett dicsérő szót, mert egyre simogatta a lovakat és huzgálta az üstöküket. Meg is dicsértem aztán érte.

— No, már ez aztán derék, helyes dolog, Márton gazda, hogy a lovai ilyen jó karban vannak. Vagy csak azért ilyen jók, mert éppen most vette?

— Nem a, kérem átosan. Mert hisz az ugyanaz a bizonyos ló, a melyikkel a télen fát hordtam. Ez a másik meg már két hónapja van a kezemen. De hogy a télen ugy szégyenbe jöttem itt vele és olyan becstület nélkül maradtak, hát a lelkemre vettem az o k o s s z ó t és úgy tettem, a mint hallottam:

— No annak örülök. — De lássa, maga is okos ember ám, ha fog magán az okos szó.

Ennek meg az öreg Márton örült meg. El is kezdett mindjárt dicsekedni.

— De kérem átosan, a gyerekeket is ráfogtam ám. A Mar-

czira most már rá is bízhatom a lovakat, ha nem vagyok otthon. Elvégzi rendjében a dolgot. A kis leány meg mindenben segít neki. Mariska még inti is a bátyját, ha az időre elfelejti.

— De ha így van, — szóltam szívesen, — miért nem jöttek ezt nekem megmondani? Hogy a mit ígértem megkapják?

— Hát kérem átvessen, szégyeltek ide szemtelenkedni, mintha már azt az ajándékért tették volna.

— No csak küldje el a gyermekeket hozzám. Tudják meg, hogy jónak lenni a legokosabb és leghasznosabb dolog.

A madarak és fészkeik védelmére az Á. V. E. az idén és piros föltűnő felszólítást ragasztatott ki a város környékén is pedig 4-et a Sétaterre, 2-öt a Lövölde táján, 2-öt a Trencsintérre, 1—1-et a Muzéumkert bejáratánál, a Fellegváron, a Herczegovinába, a Rákóczyhegyre, a Törökvágásnál, a Nadasban, meg a temetőbe. A felhívás így szól: „A madarakat és azoknak fészkeiket a művelt közönség oltalmába ajánlja az Állat-Védő-Egyesület. („A madaraknak, különösen pedig az éneklő-madaraknak zaklatása, lövöldözése, fészkeiknek rongálása és tojásaiknak kiszedése szigorúan tilos“. Az állatok védelméről szóló szabályrendelet 16. cikke“.)

Ide csatoljuk még a madarakra vonatkozó főkapitányi hirdetményt is újra :

Szám: **6054** - -895.

fk.

H i r d e t m é n y .

Több oldalról panasz merült fel az iránt, hogy gyermekek és felnőttek a város belterületén és annak közelében, kertjeiben, üdülőhelyein 3—9 mm. flobert fegyverrel lövöldöznek, szállókben s mezőkön pedig az éneklő madarakat lepuffogatják.

Mint hogy az 1879 évi XL. tcz. 115 §-a értelmében községekben vagy annak közelében a lövöldözés tiltva van, s úgy azt, mint azokat, a kik a löfegyvert használatra oly egyéneknek engedik át, a kik az erre szükséges jártassággal, vagy értelmi tehetséggel nem bírnak, 50 forint terjedő pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő elzárással sújtja: az 1883. évi XX. tcz. 9. §-ának h. pontja értelmében pedig éneklő madarakra vadászni, vagy azokat összefogdosni minden időpontban tiltva lévén, figyelmeztetik mindenki, hogy a felsorolt helyeken a lövöldözéstől és az éneklő madarak pusztításától tartózkodják, mert a büntetésen kívül fegyverek is el fognak koboztatni.

Végül a szülőket és gyámokat figyelmeztetem, hogy gyermekeiknek, — illetve gyámoltjaiknak fegyvert használatra ne adjanak, mert ellenesetben ők fognak felelősségre vonatni.

A városi főkapitányságtól.

Kolozsvárt, 1895. májushó 16-án.

Deák Pál s. k.
főkapitány.

Az állatok lelki világából.

A KUTYÁRÓL.

Irtá: Széchyné Lorenz Joséphine.

Az ember e leghüségesebb és talán legokosabb állatáról minduntalan irnak az ujságok, beszélnek az emberek. Mert mindig mellettünk van, velünk érez és szenved; jó szívének, éles eszének jeleit folyton szemlélhetjük.

Csak a mult héten is, gróf Zichy Guido sajnálatos halála alkalmából, egy jó, hű kutya gyászáról és fájalmának félreérthetlen bizonyítékairól irtak a lapok. A fiatal gróf utolsó napján délután négy óra után elvégezte a levélírást és *kis kutyájával* elment hazulról. Azt mondta, hogy sétálni megy, de a kocsisa látta, hogy a temető felé tart. Hosszu elmaradása feltűnt s az uradalmi igazgató önkénytelenül az öngyilkosság esetére gondolt, visszaemlékezvén arra, hogy a fiatal gróf édesanyja, született gróf *Karácsonyi* Adrienne szintén öngyilkossággal vetett véget életének. Sejtelve még erősebb lett, amikor az inas jelentette neki, hogy a revolvert nem találja a gróf szobájában. Az igazgató gyorsan befogatott, az inással vágatva hajtott ki a temetőbe. Ahogy a kapuhoz értek, *vonítást hallottak*. Futva mentek a hang irányába és gróf Zichy Guidót szüleinek sirjai között, fejével édesanyja hantjára dőlve, jobb kezében revolverét szorítva, halva találták. A golyó utját jobb halántékán egy kis kerek seb mutatta. Mellette a földön sok vér, amelyet a közben esett eső szélesre mosott. A hüségesebb kutya az igazgató közeledésére egészen *hozzásimult a halotthoz és a vonítást abbahagyva ugatni kezdett, védeni akarta gazdája tetemét*. Meg kellett kötnöni, mert aki a holtesthez akart férni, azt folytonosan támadta, meg akarta marni.

Ez emlékeztet minket a Plinius által megírt Dariusz halálára, kit midőn Bessus megölte, mindenki elhagyott, egyedül kutyáját nem lehetett tőle elvonni.

Az „Állatok Védelme“ egyik olvasója pedig pár hónappal ezelőtt e hirt küldte be a szerkesztőnek: *Nagy Ivánról* három cselédleány indult el Egyekre, a szomszédos faluba, hogy az ünnepeket ott töltsék. A házi kutya utánuk kullogott. Kergették vissza, de semmit se tágitott. Az egyik leány még tréfálkozott is:

— Hadd jöjjön, legalább ha farkassal találkozunk, elzavarja.

Utközben hóvihár lepte meg őket, úgy hogy alig tudtak haladni. Az egyik leány leült, mert nem bírta tovább. Aztán a másik kettő is ellankadt és leült.

A szomszéd faluból éppen fuvarosok jöttek az országuton. *A kutya a kocsikhoz szaladt, vonított, harapdálta a lovak lábát*: mintha segítséget akart volna kérni. A kocsisok rá se hederítettek — míg végre az utolsó kocsis kíváncsiságból követte a kutyát. Így értek a leányokhoz, akik közül egyik már meg volt fagyva, a másik kettő pedig eszméletlenül feküdt. A kocsis

mind a hármat feltette a kocsijára és behajtott velök a faluba Egyedre, ahol dr. Grünwald körorvos nyomban ápolás alá vette őket, és sikerült is a két leányt életben tartani. E két emberélet megmentése nem-e a kutya hűségének és okosságának köszönhető?

De az oly sokszor rágalmozott kutyaszívben milyen nagy a hűség és feláldozás eb társai iránt is, arról a „Pester Lloyd“ f. évi márczius 22-iki számában is olvastunk egy kis történetkét.

Pollák J. Smöllnitz-i erdőőr t. i. két erdőcsősz vaddisznó vadászatra küldött. Két kutya üldözte egyik vaddisznónak feltalált nyomát, de még késő éjjel sem tértek haza. Minthogy a kutyák két nappal rá sem jöttek vissza, egy erdőcsősz neki indult az erdőbe, hogy megkeresse. Milyen nagy volt meglepetése, midőn az egyik a vaddisznóktól agyonmart kutya mellett a másik életben maradt kutyatár s át hű órállásban találta.

A multkor meg a „Kutya a telefon“-nál című hír keltette fel az olvasók figyelmét; érdemes volt elolvasni, mert a kutya eszéről tesz bizonyosságot. A hír így szólt: Az Elektricien, ez a számokban, szavakban, masinákban és általában fizikában utazó komoly ujság a minapi számában egy kutyáról cikkezik, amely intelligenciájának telefonon keresztül adta tanuságát. Anruthertörtént, hogy az ottani nemzeti bank pénztárosa elment a hivatalból és szórakozottságában ott felejtette Blackot, a kutyáját. Amikor a lakására ért, eszébe jutott a dolog és egyuttal furcsa ötlete támadt. Betelefont a bankba a szolgának:

— Halló! Jóhán, fogja meg a kutyámat és tegye a füléhez a kagylót. — A szolga elcsudálkozott, de aztán rövid hajtóvadászat után elfogta Blackot és a fülére nyomta a hallgató kagylót. Maga pedig belekijáltott a telefonba.

— Halló, itt van!

A pénztárnok beszélni kezdett: Halló! Black öregem! Gyere ide! Czuki . . . . .

Black vonítani kezdett és el akart rohanni a kagylótól, de a szolga erősen tartotta.

— Come here! Black! Come here! — folytatta a gazdája, a mire az okos kutya egy ugrással kiszabadította magát a szolga kezei közül, az ajtóhoz futott s ott addig kapart, a míg csak ki nem nyitották neki, hogy aztán sebes száguldással rohanjon haza, élelmes gazdájához.

Hogy milyen nagy lehet egy kutya szinpad-i illuziója, arról meg Mister Beerbohm Tree, az ismert angol tragikus és Haymarket bérlője, beszélt, és biztosít, hogy sok ember nem képes a drámai czéízatot megérteni és magát a szinpad-i illuziónak átadni, de az ő „Argus“ nevű kutyája igenis képes rá, a legtökéletesebb mértékben. „Valahányszor Swift kapitányban föllépek“ mondja Mister Tree „Argusom a szinfa lak mögött leselkedik és lázas érdeklődéssel követi az eseményeket, melyek végre öngyilkossággal végződnek. Abban a pillanatban, a mikor a pisztolyt a kezembe veszem, a szegény állat elbuvik a legsötétebb sarokba és két első lábával eltakarja fejét, hogy ne lássa, hogyan esem én le, halálosan megsebesülve. A függöny legördülte után hozzám

siet és valódi örömsüvöltésben tör ki, a mint rajtam az első életjeleket észre veszi.“

Megható s meglepő az a történet, is amely az Oxfordshiri Ditchleyben székelő Lichfield grófi család képtárában levő kutya-képmáshoz fűződik. Sir Harry Lee-nek, a Lichfield-ház sarjának volt egy szelindek kutyája, a mely a házat és udvart őrizte, de gazdája részéről semminemű figyelemben vagy méltánylásban nem részesült; szóval csakis hasznosságáért tartották. Egy éjjel, a mint Sir Henry hálósobájába készült, a kutya nyugodtan utána ment fel a lépcsőn, a mit azelőtt sohasem tett volt. Sir Henry elutasítására a kutya pár lépést hátrált, de mégis mind újra követte gazdáját és ennek ámulására behatolt a hálósobáig; gazdája ismét elkergette, de arra aztán a kutya oly erősen karczolt az ajtón, hogy Sir Henry engedett neki, beeresztette és kíváncsi volt látni, hogy mit akar az az állat voltaképp. A kutya csendesesen az ágy alá mászott és ott lefeküdt. A béke kedvéért ura otthagyta, és maga is lefeküdt. Egyszerre csak fölébred valami nagy zajra; a kutya erősen morgott és valakivel küzdeni látszott.

Sir Henry gyorsan gyertyát gyújt, és csodálkozva látja inasát, egy olasz fiut, a kutyától a földre nyomva és fojtogatva; az inas mellett pedig a földön egy csillogó tör hevert. Az olasz bevallotta, hogy azzal a szándékkal hatolt be a hálóba, hogy urát megölje és aztán meglopja. Hogyan került volt a kutya e büntett szándékának tudatára? Sir Henry e naptól fogva nem eresztette többé el maga mellől és élete megmentőjének hűsége és okossága emlékét a fenn említett módon örököltette meg.

Nem-e gyakran nemesebbek, önzetlenebbek, áldozatkészgesebbek, hátrabbak a kutyák az embereknél?

Aelian (Aelianos) a 3. század nagy természet-történet-írója, 17 könyvet írt az állatok természetéről. Mily számtalan nemes, sőt fenséges vonást tudott róluk följegyezni! Ő írja a többek közt hogy Nikias vadászkutyái nem mozdultak el ama kályhától, a melybe gazdájuk beleesett, míg nem jöttek emberek a segítségére.

Csak a napokban is a czár és Alexis nagyherczegek kutyáiról írt a sajtó. Az oroszczárnak ugyanis két pompás dán vadászkutyája van. Eza két remek állat folyton az uralkodó nyomában van. A czár rendkívül szereti ezen erős és éber állatokat, a melyek nemcsak személyének mintegy őrizetét képezik, hanem kedvteléssel játszik is velük. A hatalmas fejedelmet gyakran látni, a mint a dán kutyákkal mindenféle nehéz művészetet végeztet.

A görög király is a dán ebeket szereti. Van több kutyája, a melyek uruknak legkisebb intésére képesek embert ölni. A legérdekesebb azonban Alexis orosz nagyherczeg kedvencz kutyája. Ez az állat még három esztendővel ezelőtt a délfrencia tengerparton segített a halászoknak a hálóból kiugráító halakat összefogdosni. — Rendkívül ügyesen uszik és olyan erős, hogy meglett embereket képes a vízből kivonszolni. Három éve van a kutya a nagyherczeg birtokában és ez alatt az idő alatt *hat embernek mentette meg az életét.* — Érdekes, hogy mikép került a derék állat a herczeg tulajdonába: Mikor a nagyherczeg Biaritzban tartózkodott, egy

viharos éjszaka épen a tengerparton időzött, a hol hangos jajgatás töltötte be egyszerre a léget. A hullámok egy halász bárkát a szirtekhez csaptak és a bárkában ülők a tengerbe estek. Ebben a pillanatban hangos vonítás halatsszott és egy hatalmas kutya nekiment a vészes hullámoknak. Rövid idő alatt az összes vízbeesetteket kihozta a partra. A nagyherczeg meghatottan nézte végig ezt a jelenetet, majd megsimogatta a derék kutyát és elkérte a derék állatot gazdájától.

Mennyit fizethetett érte? Ki tudja. Egy francia lap szerint nemrég egy nemes tulajdonságokkal és testi tökéletességekkel kiváló Szt.-Bernardhegyi kutyát 120,000 frankért adott el a tenyésztője. A mennyire renetegnek látszik az ár, annyira csekély egy oly nemes, egy oly feláldozó szív birtokáért; mert sokat lehet pénzen megszerezni, de a *szív*et nem! Adná az Isten, hogy *minden* embernek — kutyaszíve lenne . . .

Közgyűlésünk.

Az Á. V. E. harmadik közgyűlését f. évi április 3-án tartotta Széchyné Lorenz Joséphine elnöklete alatt a városház tanácstermében. Jelen voltak: Hindy Árpádné alelnök, De Gerando Antonina igazgató titkár, Geréb Mártonné, Péterfi Zsigmondné, Schwarczel Adél, Márk Nina, Kőváry Dalma, Biela Mariska urhölgyek, Benel Ferencz ügyész, Hory Béla árvaszéki elnök, Székely Dénes, koltói gróf Teleki László, Turcsányi Gyula ág. ev. lelkész, Virányi István ny. máv. felügyelő urak.

Az elnöknő megnyitója, a titkár és pénztárnok jelentései után, melyet mind a hármat alább közlünk, következett a rendőrök jutalma, minek bevezetésül az elnök jelenti, hogy az Á. V. E. szándéka az volt, miszerint *tíz* rendőrt jutalmaz meg, az állatok védelmében tapusított buzgóságukért, de fájdalom, maga a rendőr kapitányság csak hármat talál és jelölt érdemesnek arra, hogy jutalmat kapjanak. E három rendőr neve: *Boros Béla, Lukácsi János és Szávy Márton*, kiknek elnök, pár elismerő és buzdító szó kíséretében átadta az 5—5 forintos jutalmakat.

A választmány felújítása, illetőleg kiegészítése, meg Imre Sándor urnak jegyzővé való megválasztása után, elnök indítványozza, hogy Benel Ferencz ügyvéd urnak, az Á. V. E. ügyészének, mint a kinek legfőképp köszönheti egyesületünk a város részéről nyert évi 200 forintnyi segélyt, az Á. V. E. hálás köszönetét jegyzőkönyvileg fejezzék ki; továbbá, hogy *báró Kemény Árpádné* Ó Méltósága nemcsak a sok anyagi támogatásért, melyben az Á. V. E.-t keletkezése óta részesítette, de az állatvédelem eszméje iránt való igaz és meleg érdeklődése és erkölcsi támogatására való tekintettel, az Á. V. E. hálája és elismerése jeléül válassza meg tiszteletbeli elnöknek, a mit a közgyűlés egyhangulag, éljenzéssel elfogadott. Gróf Teleki László azt az óhaját fejezi ki, hogy az Á. V. E. hasznos működéséről, a melyről a közgyűlés beszámolt, a hirlapok révén a nagy közönségnek tudomás adásék, hogy minél többen csatlakozzanak körénk, minél többen tu tják meg, hogy hasznos, jó, szükséges munkát végez az Á. V. E.

Elnöki megnyitó.

Tisztelt közgyűlés! Szerény egyesületünk törekvése, az állatvédelem eszméjének terjesztése, bárha lassan is, de folyton halad. Kolozsvár szab. kir. város képviselő-testületének áll. ndó évi segélye, egyesületünk tagjának illetve lapunk előfizetőinek fokozatos szaporodása, ifjusági pályázataink egyre nagyobb élénksége, a résztvevők számának és munkájuk értékének emelkedése, örvendetesen bizonyítják, hogy a miért *fáradozunk* és a *hogyan* fáradozunk, a hivatalos hatóságtól kezdve a serdülő tanuló ifjuságig a közönség erkölcsi érdeklődésével és méltatásával találkozik. S mivel meg vagyok győződve, hogy aki az ifjuságra épít, a ki *annak* szívében gyökereztetni meg az erkölcs szelidítő eszméket s a szegény állatok iránt való gyöngéd érzéseket, az a *legbiztosabban* épít, mert az emberesebb és miveltebb *jövőt* készíti elő: nemcsak a középiskolák és felsőbbleányiskolák növendékeinek érdeklődését törekszünk fölkelteni ismételt *versenyeink* által: de figyelmünket kiterjesztettük a helybeli összes *népiskolák* apróságára is, Kolozsvár szab. kir. város szabályrendeletét az állatok *védelme* ügyében 7000 példányban kinyomatva, köztük szétosztottuk és az összes külvárosi házakba szétküldöttük, hogy az állatvédelem eszméjét és érzéseit a légkisebb és legszegényebb rétegekben is meghonosítsuk.

Bár egyesületünk még igen fiatal, alig 3 esztendő: életének és működésének már nyilvános jelét adta a városon kívül Európa s Amerika állatvédőegyesületeinek munkásságában is. A tavalyi dicsőséges nyáron, a mikor szeretett magyar hazánk fennállásának *ezredéves* ünnepét olyan lélekemelő fénnel, a művelt nemzetek elismerése közt ülte, a világ szinte összes állatvédő egyesületei Bpsten tartották meg XII. nemzetközi kongresszusokat, s ezen a congresszuson a mi egyesületünk képviselőiben ott szerepelt az elnök a maga francia felolvasásával a *rab állatokról*, s egyesületünk pár más tagja is.

Ott aratott erkölcsi *sikerünk*: *visszaláramlik* az egyesületre, mely mind a maga körében, mindazon kívül az állatvédelem eszményeért tehsége és ereje szerint lankadatlanul lelkesedik; de anyagi tehségünk és erőnk még sokkal csekélyebb, semhogy valami sok eredményt, hathatósabb mozgalmat fejthetnénk ki. Egyesületünk életéről és munkásságáról az igazgatótitkár részletesebb jelentése fog beszámolni: it', e helyen legyen elég még csak *annyi*, hogy már maga az, mikép az egyesület az állatvédelem eszméjének terjesztése végett egy rendszeres havi szaklapot bocsát közre, mely mind e hazában, mind a külföldön megjelenő ilyfele lapoktól elüt abban, hogy szépirodalmi becsü dolgokkal iparkodik a közönséget megnyerni, jelentékeny szolgálatot tesz a jó ügynek.

Meg vagyok győződve, hogy az egyesület nem áll fenn és nem dolgozik *hiába*. Ebben a meggyőződésben üdvözlöm az igen tisztelt hölgyeket és urakat, a kik szívesek voltak megjelenni; a közgyűlést ezennel megnyitom.

Pénztári jelentés.

B e v é t e l	frt	kr	frt	kr
Készpénz-áthozat 1895. évről — — — — —			471	93
Nagyobb adományok:				
Hegedüs Sándor Budapestről — — — — —	5	—		
Keller Adolf — — — — —	5	—		
Steiner Antalné Berlinből — — — — —	11	75		
Gróf Kornis Viktor Szt.-Benedek — — — — —	25	—		
Báró Kemény Árpádné — — — — —	135	—		
Tagsági díjakból befolyt — — — — —	266	—		
Dr. Finály Henrik tanár felolvasásából — — — — —	30	90		
Kamat a pénzbetétekért — — — — —	23	—		
Kolozsvár város adománya — — — — —	200	—	701	65
Bevételek összege			1173	58
Kiadások >			358	62
Marad 1897. évre készpénzátvitel — — — — —			814	96

K i a d á s	frt	kr	frt	kr
„Állatok Védelme“ című lap kiadási és szétküldési költségei — — — — —	206	57	206	57
Az állatok védelmében magukat kitüntetett rendőrök jutalmazására — — — — —	45	—	45	—
Tagsági díjak behajtására szolgáló kiadatok összesen — — — — —	27	90		
Ki nem váltott nyugták értéke — — — — —	51	—		
1000 drb. »Állatok Védelme« szétküldésének költségei a Méhészeti lapokkal és az »Erdélyi Gazda«-val — — — — —	5	—		
Postabérek, irodaszerek, küldőnczökre, összesen — — — — —	17	—		
Vegyes apró kiadások — — — — —	6	15	107	05
Kiadások összege			358	62

Ezen összegből 500 frt takarékpénztárilag kezeltetik, a fennmaradó készpénzösszegből pedig az ezen évi költségek fedeztettek.

Kolozsvárt, 1897. évi április hó 3-án.

Virányi István,
egyleti pénztárnok.

A kolozsvári Állatvédő-Egyesület 1897—9. tiszttakarának és választmányának névsora.

Védnök: Gróf *Béldy Ákos*, főispán.

Tiszteletbeli elnök: Báró *Kemény Árpádné*.

Elnök: Dr. *Széchy Károlyné Lorenz Joséphine*. Alelnökök: Koltói gróf *Teleki Lászlóné Hindy Árpádné*, Dr. *Apáthy István*, egyetemi tanár. Igazgató titkár: *De Gerardo Antonina*. Ügyész: *Benel Ferencz*. Jegyző: *Imre Sándor*. Pénztáros: Id. *Virányi István*, ny. m. á. v. felügyelő. Ellenőrök: *Péterfi Zsigmondné* és *Turcsányi Gyula*, ág. ev. lelkész.

Pénztári jelentés.

B e v é t e l		frt	kr	frt	kr
Készpénz-áthozat 1895. évről — — — — —				471	98
Nagyobb adományok:					
Hegedüs Sándor Budapestről — — — — —		5	—		
Keller Adolf — — — — —		5	—		
Steiner Antalné Berlinből — — — — —		11	75		
Gróf Kornis Viktor Szt.-Benedek — — — — —		25	—		
Bárá Kemény Árpádné — — — — —		135	—		
Tagsági díjakból befolyt — — — — —		266	—		
Dr. Finály Henrik tanár felolvasásából — — — — —		30	90		
Kamat a pénzbetétekért — — — — —		23	—		
Kolozsvár város adománya — — — — —		200	—	701	65
	Bevételek összege			1173	58
	Kiadások »			358	62
Marad 1897. évre készpénzátvitel — — — — —				814	96

K i a d á s		frt	kr	frt	kr
„Állatok Védelme“ című lap kiadási és szétküldési költségei — — — — —		206	57	206	57
Az állatok védelmében magukat kitüntetett rendőrök jutalmazására — — — — —		45	—	45	—
Tagsági díjak behajtására szolgáló kiadatok összesen		27	90		
Ki nem váltott nyugták értéke — — — — —		51	—		
1000 drb. »Állatok Védelme« szétküldésének költségei a Méhészeti lapokkal és az »Erdélyi Gazdá«-val — — — — —		5	—		
Postabérek, irodaszerek, küldőnczökre, összesen — — — — —		17	—		
Vegyes apró kiadások — — — — —		6	15	107	05
	Kiadások összege			358	62

Ezen összegből 500 frt takarékpénztárilag kezeltetik, a fennmaradó készpénzösszegeből pedig az ezen évi költségek fedeztettek.

Kolozsvárt, 1897. évi április hó 8-án.

Virányi István,
egyleti pénztárnok.

A kolozsvári Allatvédő-Egyesület 1897—9. tisztikarának és választmányának névsora.

Védnök: Gróf *Béldy Ákos*, főispán.

Tiszteletbeli elnök: Bárá *Kemény Árpádné*.

Elnök: Dr. *Széchy Károlyné Lorenz Joséphine*. Alelnökök: Koltói gróf *Teleki Lászlóné Hindy Árpádné*, Dr. *Apáthy István*, egyetemi tanár. Igazgató titkár: *De Gerando Antonina*. Ügyész: *Benel Ferencz*. Jegyző: *Imre Sándor*. Pénztáros: Id. *Virányi István*, ny. m. á. v. felügyelő. Ellenőrök: *Péterfi Zsigmondné* és *Turcsányi Gyula*, ág. ev. lelkész.

Választmány. Hölgyek: Albach Gézáne, Br. Bánffy Zoltánné sz. Teleki grófnő, Gr. Bethlen Karolin, Dr. Böhm Károlyné, Dr. Csengery Jánosné, Csipkés Ilona, Czirják Mariska, Dr. Finály Henrikné, Dr. Halász Ignáczné, Geréb Mártonné, Jurássy Berta, Özv. dr. Jenev Viktorné, Dr. Kiss Mórné, Klein Etelka, Kőváry Dalma, Gr. Kornis Berta, Kozma Ferenczné, Kuskó Istvánné, Magoss Jolán, Márk Nina, Máthé Izaura, Persina Leona Péterffy Zsigmondné, Dr. Pisztory Mórné, Rosenberger Fanny, Schwarczel Adél, Szvacsina Gézáne, Tauffer Ilka, Gr. Teleki Emma, Tomachot Fanny, Van der Velden Edéné, Virányi Istvánné.

U r a k: Biró Béla, apátplébános, Boross György unitár. tanár, Dr. Csiky Viktor egyet. tanár, Deák Pál főkapitány, Deáky Albert ügyvéd, Dobál Antal ügyvéd, Br. Feilitsch Arthur cs. és kir. kamarás, Gyarmathy Miklós intendáns, Hindy Árpád szerkesztő, Hory Béla árvaszéki elnök, Jakab László állatorvos, Kuskó István, Magyary Mihály, Nagy Károly akad. tanár, Reich Ármin áll. orvos, Pallós Albert polg. isk. igazg., Sárossy Árpád áll. orvos. igazg., Dr. Szabó Gyula vár. tanácsos., Szász Domokos ev. réf. püspök, Dr. Széchy Károly egyet. tanár, Székely Dénes hivatalnok, Szvacsina Géza vár. tanácsos, Gróf Teleky László (költő) Dr. Tutsek Sándor ügyvéd.

Alapító tagok.

Báró Kemény Árpádné	300 frttal.
Kolozsvár sz. kir. városa	200 >
Gróf Kornis Viktor	25 >
Gróf Teleki Árvédné	25 „
Erdélyi Bank és Takarékpénztár részv. társ.	20 >
Szenkovich Márton	20 >

Pártoló tagok.

Steiner Antalné Berlinben (2 márka)	11 frt 50 krral.
Báró Bánffy Dánielné ő excellenciája	5 frttal.
Dr. Brandt József egyet. tanár	5 „
Hegedüs Sándor Budapest.	5 „
Keller Lajos Budapest	5 „
Dr. Pap Károly tanár Rómában	5 „
Tiszavidéki hitelintézet és takarékpénztár részvénytársaság Szolnok	5 „
Báró Bánffy Zoltánné, Teleki grófnő	3 „
Gróf Esterházy Miguel	3 „
Dr. Pintér Pál k. r. tanár	3 „
Gróf Teleki Domokos	3 „

